

Sedmdesátiny

prof. PhDr. Stanislava Kratochvíla, CSc.

V letošním roce slaví významné životní jubileum jeden z nejslavnějších českých psychologů profesor Stanislav Kratochvíl, a to ve vynikající duševní i tělesné kondici. Skvěle vypadá, soustředně pracuje, má obrovský přehled a jeho vynikající paměť mu mohu pouze tiše závidět.

Profesor Kratochvíl se narodil 25. srpna 1932 v Brně, kde v roce 1958 ukončil studium psychologie na FF UJEP. V roce 1967 obhájil na téže univerzitě dizertaci a získal titul PhDr. V roce 1968 obhájil kandidátskou dizertační práci na téma „Hypnóza a spánek“ na univerzitě Komenského v Bratislavě a získal titul kandidáta psychologických věd. V roce 1975 se na univerzitě Komenského habilitoval (habilitační práce na téma „Prolongovaná hypnóza“), jmenování docentem pro univerzitu v Brně se však z politických důvodů neuskutečnilo. Teprve v roce 1990 byl jmenován docentem klinické psychologie na UP v Olomouci a v roce 1991 byl jmenován profesorem na téže univerzitě.

Jméno Stanislav Kratochvíl je neodmyslitelně spjato s malebnou hanáckou Kroměříží. V roce 1958 nastoupil jako klinický psycholog do tamní Psychiatrické léčebny, kde pracuje dodnes, od roku 1965 jako vedoucí psycholog. Jeho osud připomíná Immanuela Kanta, který strávil celý život v pruském Královci. Profesor Kratochvíl však na rozdíl od Kanta procestoval celý svět, od San Franciska až po Vladivostok. Vždy se rád vracel ke své rodině, k vstřícné manželce Vlastě, která mu vytváří bezpečné zázemí. V letech 1969 - 1970 byl pozván k ročnímu pracovnímu pobytu v USA, kde se podílel na vědeckém výzkumu hypnózy v renomovaných laboratořích na Stanfordské a Pennsylvánské univerzitě. Po návratu z USA založil proslulé kroměřížské psychoterapeutické oddělení 18b, které se mu (tuším, že s obrovským nasazením) podařilo udržet v chodu až do současnosti, tedy již 31 let. Vedle hypnózy a skupinové psychoterapie se Kratochvíl teoreticky i prakticky zabývá problematikou terapie funkčních sexuálních poruch, a to na světové úrovni. Vypracoval léčebný postup pro manželské páry, který s velmi dobrým efektem použil u 185 dvojic.

Další sférou působnosti profesora Kratochvíla je činnost pedagogická. Od roku 1978 vyučuje na olomoucké katedře psychologie, kde patří k obdivovaným a milovaným pedagogům. V současné době přednáší obecnou a speciální psychoterapii a sexuální psychologii, vede klinické praxe i diplomové práce. Na zkoušku z psychoterapie přicházejí studenti svátečně oblečení a vzorně připraveni.

Profesor Kratochvíl je také mimořádně úspěšný publicista. Během své kariéry uveřejnil víc než sto článků v odborných časopisech, 15 z nich v časopisech zahraničních. Je autorem deseti odborných monografií a proslulé vysokoškolské učebnice psychoterapie. O významu tohoto díla svědčí skutečnost, že vyšlo již sedmkrát v češtině (naposledy v letech 2000 a 2002 v Portálu jako „Základy psychoterapie“ a čtyřikrát v polštině. Kratochvíl je nejen vynikající stylista, ale také precizní vědec, takže jeho publikace jsou naprosto spolehlivým informačním zdrojem. Jako terapeut je zastáncem integrativního přístupu. Na česko-slovenských psychoterapeutických konferencích, které se pravidelně konají v Trenčanských Teplicích a Luhačovicích, se tak zákonitě stává tmelem a hybnou silou veškerého dění.

Profesor Kratochvíl občas zahovoří o tom, že již hodně pracoval a že teď začne víc odpočívat (1, 2). Pokud skutečně zvolnil pracovní tempo, neprojevovalo se to na jeho produktivitu. Od jeho 65. jubilea (3) vyšly v nových aktualizovaných a většinou podstatně doplněných vydáních - vázané a s výraznými obálkami - jeho odborné monografie „Léčení sexuálních dysfunkcí“ (Grada, 1999), „Experimentální hypnóza“ (Academia, 1999), „Manželská terapie“ (Portál, 2000), „Klinická hypnóza“ (Grada, 2001) a „Skupinová psychoterapie v praxi“ (Galén, 2001) a již zmíněné „Základy psychoterapie“ (Portál, 2002). Ze zdravotně výchovných publikací je třeba zmínit třetí vydání oblíbené patientské příručky „Jak žít s neurózou“ (Portál, 2000). Zatím ještě v tisku je druhá „populárka“ s názvem „Sexuální starosti a radosti“. Za pozornost stojí i jeho autobiografický rozhovor s redaktorem Jakubem Hučínem v knížce „Hovory o psychoterapii“ (Portál, 2001), příznačně nazvaný „Terapie pomáhá nacházet kladné stránky života“.

Moje osobní zkušenosti s profesorem Kratochvílem jsou veskrze pozitivní. Seznámila jsem se s ním před 26 lety, kdy jsem se jako studentka psychologie vydala na prázdninovou stáž do Psychiatrické léčebny v Kroměříži. Nebyla to náhoda. Byla jsem v té době nadšená prvním vydáním Kratochvílovy „Psychoterapie“. Ke svému úžasu jsem zjistila, že je možné psát velice odborně a přitom naprosto srozumitelně. Profesora Kratochvíla jsem poznala nejen jako vynikajícího experta, ale také jako tolerantního a laskavého člověka. Asi bych nedokázala spočítat, kolikrát mi za ty roky, co se známe, pomohl a podpořil mě. Profesor Kratochvíl je otevřený a společenský. Nerad dělá zbytečnosti a ztrácí čas. Přestože je mimořádně činnorodý, je současně vzácně vyrovnaný a vnitřně velice klidný.

Z profesora Kratochvíla vyzářuje obrovská pozitivní energie, na což lidé citlivě reagují. V jeho přítomnosti bezděčně prezentují své „lepší Já“ - osobní kouzlo, inteligenci, ochotu spolupracovat. Zkrátka, je-li Standa nablízku, je vše v nejlepším pořádku a věci se začínají hýbat tím správným směrem. Takže, milý Stando, za všechno díky a mnoho šťastných let.

Dodáno redakci: 6. 2. 2002

LITERATURA

1. Hájek, P., Bouchal, M.: PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc., padesátníkem. Čs. Psychiat., 1982, 78, s. 287.
2. Bouchal, M.: Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc., šedesátníkem. Čs. Psychiat., 1992, 88, s. 204 - 206.
3. Svoboda, M.: Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc. - 65 let. Č. a S. Psychiat., 1997, 93, s. 299 - 300.

Doc. PhDr. Alena Plháková, CSc.

Zemřel profesor Janík

Přestože několik měsíců stonal, zpráva o jeho odchodu dne 9. května 2002 nás zaskočila, měl po většinu života železně zdraví.

Prof. MUDr. Alois Janík, DrSc., se narodil 5. února 1926 v Dobroči u Brezna nad Hronom v rodině lesníka. Vysokoškolské vzdělání i první léta lékařské praxe absolvoval v Bratislavě na tamní psychiatrické klinice. Počátkem šedesátých let přišel natrvalo do Prahy a jeho pracovní kariéra byla celou dobu spojena s katedrou psychiatrie Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, kde v pedagogických funkcích - a řadu let i jako vedoucí - působil do loňského roku.

V rámci oboru měl jak vynikající celkový přehled, tak několik zájmových oblastí - psychopatologii psychóz, psychofarmakologii, problematiku závislostí, sociální psychiatrii, v nichž po sobě zane-

chal řadu knižních publikací, včetně učebnic. Byl velmi dobrý pedagog a organizátor a své pracoviště přivedl k promyšlené plánovité činnosti. Funkce vedoucího katedry psychiatrie na třetí lékařské fakultě mu umožnila i mnohaletý kontakt se studenty k oboustrannému prospěchu.

Doba, ve které profesor Janík žil, nabízela pro některé i uplatnění mimo odbornou činnost. Na vrub toho nejsou stopy, které po sobě na poli oboru zanechává, ještě výraznější, ač ho jeho nadání, píle a rozhled k tomu předurčovaly. Pro své spolupracovníky i školence byl oblíbený, inspirující a imponující svými odbornými znalostmi, měl smysl pro humor a dokázal být zábavným společníkem. Pro českou psychiatrii je jeho odchod velká ztráta. Jeho osobnost i přínos pro postgraduální vzdělávání českých psychiatrů nelze zapomenout.

Prof. MUDr. Karel Chromý, CSc.

Dodáno redakci: 22. 5. 2002

IX. Psychoanalyticko-psychoterapeutické sympozium

Ve dnech 12. - 14. září 2002 se v Opočně uskuteční IX. Psychoanalyticko-psychoterapeutické sympozium realizované Institutem aplikované psychoanalýzy. Tematicky bude sympozium zaměřeno na téma *Separace*.

Registrační poplatek 500 Kč, studenti 400 Kč, ubytování zajištěno.

Bližší informace na tel.: 02/333 40 305, PhDr. Jiří Kocourek.